

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Телеф. Редакції: 29-41.
" Друкарей: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Українська Уполла: Ст. Зілинський.

Історична недоля нашого народу все брала свій початок на перехресті інтересів двох силових візників наших суспільств — війни та завою. І коли давніше вона вчила нас чужого (але все ж не довчила), то тепер ми мусимо з цього факту поробити для себе всі висновки та витягнути та уму до кімби. Все нашу працю мусимо повертати на всесторонню консолідацію української нації, а не на розбавляння її у власні націоналістичні сили, у неспокійну національну енергію, а на зацілювання в душу народу всіх нас промислових національних кімби та чужинних дари, в „глобальних“ орієнтації. Ось і програма праці яку ставити перед нами цей день великих роковин.

Тому не слід нам гаяти часу, а братися негайно до праці. Український Допомоговий Комітет у Відні (або спеціалізована обрана ним секція) повинен звернутися якнайскорше з відповідним покликом до краю, який певно не поскупиться жертвами за таку ціль. З відповідною допомогою приїде, напевно, відомському комітетові в Товариство Охорони Воєнних Могил у Львові, як прийшло минулого року з допомогою комітетові в Берліні, що тогочасні заходи львівського Товариства зміг перенести тайно: осталися бр. П. Нитовського і Чутяна до сільської могили і доставити за тієї могилою особини пам'яті.

Вислід виборів у ЧСР.

З 300 мандатів обсяжено 187. — Правдоподібно розподіл мандатів між партій. — Вислід виборів на Закарпатті.

Львів, 30. жовтня 1929.

Окладна виборча система до законодавчих установ у Чехословаччині є причиною, що досі нема ще докладного розподілу мандатів з виборів, переведених минулої неділі (27. жовтня). На основі першої скрутинії — по даним півофіційної „Прагер Прессе“ — обсяжено 187 мандатів із всіх 300. А саме на основі першої скрутинії одбули:

комуністи	17 манд.;	в 1925 — 27 манд.
мад. христ.-сусп.	7	1
нім. хліб. союз	8	10
нім. соц. дем.	14	1
поляки й жиди	1	3
нім. нац. партія	3	17
чехосл. нац.-соц.	22	18
чехосл. соц.-дем.	30	0
Ліга (Стржібни)	2	6
нац.-д. (Крамарж)	5	21
чехосл. людвці	18	32
республ. (аграрії)	35	3
чехослов. ремісн.	2	6
нім.-христ.-сусп.	6	20
слов. люд. (Глінка)	13	2
нім. нац.-соц.	4	
разом	187	184

На основі півофіційних даних можна прияти, що остаточний розподіл мандатів представлятиметься ось так:

комуністи	30 манд.	(втрата 11)
мад. христ.-сусп.	9	—
нім. хліб. союз	16	(зиск 3)
нім. соц. дем.	20	(зиск 3)
поляки й жиди	4	(втрата 2)
нім. нац. партія	8	(зиск 4)
чехослов. нац.-соц.	32	(зиск 10)
чехосл. соц.-дем.	39	(зиск 3)
Ліга (Стржібни)	3	(зиск 1)
нац. демокр.	15	(втрата 6)
чехосл. людвці	25	(зиск 1)
республ. (аграрії)	46	(втрата 1)
чехослов. ремісн.	12	(втрата 2)
нім. христ. сусп.	14	(втрата 4)
Слов. людвці	19	(зиск 1)
нім. нац. соц.	8	
разом	300 мандатів.	

В загальному, не вважаючи на значні втрати комуністів, вислід чехословацьких виборів означає невзначне пересунення на ліво. Дотеперішні партії парламентної більшості, а саме: аграрії, чехословацькі людвці, словацькі людвці, нац.-демократи, чехословацькі ремісники, союз хліборобів (тепер нім. робітничо-хліборобський союз)

ЕДГАР АЛЛАН ПО.

Убийство на вулиці Морґ.

(Продовження.)

Ми брели якось вночі брудною довгою вулицею поблизу Пале-Рояль. Очевидно, замислюючись, ніхто з нас не вимовив ані слова, прийнявши із черг години. Раптом Дюпен порушив мовчання тихими словами:

— Він таки хлопець дуже малий на зріст, це правда; йомуб краще повелось в Театрі Варіете.

— Безперечно, — відповів я йому несвідомо і не зразу помітив (так глибоко був задумався), як мій бесідник дивним способом понав у лад моїм міркуванням. Але за мить я спам'ятовався і здивувався надзвичайно.

— Дюпен, — сказав я серйозно, — це виходить за межі його розуміння. Скажу просто, ви вразили мене; я зазедве довіряю своїм чуттям. Як це ви могли знати, що я думаю про...? — тут я зробив паузу, щоб допевнитись остаточно, чи справді він знає, про кого я думаю.

— Про Шантії, — сказав він; — чом же ви спинились! Ви саме подумали, що його куца постать не годиться для трагедії.

Це було точнісінько те, про що я справді думав. Шантії був колишній чоботар на вулиці Сен-Дені; без ума захопившись театром, він спробував виступити в ролі Ксеркса в однойменній трагедії Кребйона і за свої претенсії зажив на весь світ неславно.

— Скажіть мені, бога ради, — аж скрикнув я, — яка це метода — коли тут є якась мета — дала вам змогу збагнути ці мої думки? (Насправді, то він ще дужче вразив мене, ніж я хотів це йому показати).

— Це продавець овочів, — відповів мій друг, — привів вас до висновку, що цей чоботар замалий для Ксеркса et id genus omne*).

*) І для всього цього роду, Пер.

і німецька народна партія — розпоряджали би 147 мандатами, а дотеперішня опозиція 133 мандатами. При тому треба мати на увазі зріст опозиційних настроїв серед словацьких людвців (партія Глінки) в приводе процесу і засуду проф. Туки. Таким чином уряд мусить бути створений на зовсім іншій основі, як досі. Замість мішанської коаліції, що обіймала мішанські партії: чеські, німецькі і словацькі, мабуть, приде до створення мішансько-соціалістичної коаліції з участю соціал-демократів і чехосл. націонал-соціалістів.

Цікаво булоб нам асудувати і оцінити виборчі виследи на Закарпатській Україні, що творить одну (22) виборчу округу з 9-ма мандатами. Та з огляду на дотеперішні скріпні відомості мусимо адебільшого обертається в сфері здогадів. На Закарпатті віддано 286.337 голосів (в 1925 р. — 245.829), з чого припадає на:

комуністів	40.492;	в р. 1925 — 75.668
мад. христ. сусп.	30.472;	—
нім. союз	3.222;	29.102
поляки й жиди	16.765;	30.917
чехосл. нац.соц.	10.032;	15.574
чехосл. соц. дем.	22.928;	18.163
чехосл. нац.-дем.	48.503;	32.879
чехосл. людвці	8.981;	7.398
республ. (аграр.)	77.573;	34.918
чехосл. ремісн.	7.369;	—

На основі першої скрутинії комуністи одержують і мандат, мадярські христ.-суспільники — 1 мандат, нац.-демократи (Крамаржівці) — 1 мандат та аграрії — 2 мандати. Таким чином розділено 5 мандатів, а 4 мандати лишається до кінцевого розподілу. Правдоподібно ті чотири мандати будуть розділені в той спосіб, що комуністи дістануть другий мандат, нац.-демократи другий мандат, аграрії третій мандат, а останній припадає або соц.-демократам, або людвцям, залежно від голосів, які будуть перекинені з інших виборчих округ або залежно від загальної надвишки тих голосів.

Тепер розшифруймо, які то українські чи там „руські“ партії наїшли захист під загальнодержавними, себто чеськими листами. Перший комуністичний мандат припадає українцеві, дотеперішньому послові Мик. Сидорякові, а другий можливий мадярові Тереківі Палі. Під фірмою нац.-демократів (Крамаржівців) скривається кілька місцевих партій, а саме: Автономний Земледільський Союз (Куртяківці), Русск. Нар. Соєдиненіє з чехослов. нац.-соціалістами (Кльофачівцями) і трудовая партія (Гагатики). Перший мандат з цієї листи припадає дотеп. послові Ів. Куртякові, а другий можливий, теж „Куртяківцеві“ Андр. Броваліві, редакторові „Русск-ого Вістник-а“, органу Автоп. Земл. Союзу. З республіканської (аграрної) листи перший мандат припадає Вас. Щирецькому а Верещьких, який

— Продавець овочів! Ви мене дивуєте — я не знаю ніякого.

— Чоловік, що наскочив на вас, коли ми повернули були в цю вулицю — либонь чверть години тому.

Я тепер пригадав, що, справді, продавець овочів, несучи на голові здоровенний кошик із яблуками, ненароком мало не збив мене з ніг, ксли ми повернули з вулиці К. у ту, де зразу стояли; але до чого тут був Шантії, я негоден був зрозуміти.

Дюпен не мав у собі ні сгаду шарлатанства. — Я поясню; — сказав він, — а щоб ви могли все ясно зрозуміти, ми спершу означимо хід ваших міркувань від моменту, коли я оце говорю з вами, аж до моменту зустрічі із продавцем. Значніші кілька цього ланцюга ідуть так — Шантії, Оріон, д-р Нікольс, Епікур, стереотомія, брук, продавець овочів.

Мало хто з нас не бавився в певній добі свого життя означуванням ступенів, що ними наша думка приходить до певних висновків. Це заняття буває повне цікавості; і, бравшись до нього вперше, кожного здивує видимо безмежна відстань і різнота між вихідною точкою та завершенням. Якже мало мене не вразити, коли я почув від француза оці слова і не міг не призначити, що він говорить правду. А він мовив далі:

— Ми розмовляли про коні, коли пам'ять мене не зраджує, аж до виходу з вулиці К. Це був останній предмет, що ми його обговорювали. На переході в цю вулицю продавець овочів з великим кошем на голові, бігши прожомом мимо, потрутив вас на купу каміння, зложеного на місці, де направляється брук. Ви спіткнулись на камінь, сховавшись, трохи звихнули собі ногу, з хмурым роздратованим виглядом пробурмотіли кілька слів, озирнулись назад на камінь і мовчки рушили далі. Я не аважав нарочито, що ви робите; але такі спостереження стали мені за останній час немов би konieczною потребою.

— Ви втупили очі в землю, сердито розглядаючи ями та вибої на брукові (аїдедс я бачив,

уже в 1925 р. був вибраний послом, але опісля зрезигнував у користь чеха; другий мандат, припадає Кирилові Прокопові, дотеперішньому послові трудової партії, найбільшому пропагаторові православ'я на Закарпатті, а третій можливий мандат чехові Йосифові Заяцені, секретареві аграрної партії для Закарпаття. На випадок, коли третій мандат не вдалось досягнути аграрам, тоді знову мусів би уступити в користь чеха Залія Щирецький і Прокоп. Мадярський христ.-суспільний мандат припадає Гоклі Кароліні, Останній мандат захоплять або соц.-демократи (Ю. Гуснаї з Берегова), або людвці (христ.-народна партія в особі о. Авт. Волошиня).

Вдача диктатора СРСР.

З інтимного життя Сталіна. — Його приятелі. — Тактика амбасадорів. — Віра в світову революцію.

Вчорашню статтю Бесідовського доповнюємо такими його замітками:

„Сталін проводить увесь день у „Центральнім Комітеті“. Він працює від 16 до 18 годин денно. Він має мало вільного часу для себе. Три роки тому він хотів розвестись зі своєю жінкою, вже старшою, щоб оженитись з молодшою. Але він не мав часу вступити до „бюро реєстрації подружжя“. Він післав туди хлопця зі запискою намагався покаянно і дістав чверть години пізніше розвід.

„Що сталося з його старою жінкою, не знаю. Молода вродила йому недавно дитину. Вона зачине на Горках, зовсім як у гаремі; ніхто її ніколи не бачить. Сталін у приватнім житті — деспот, зовсім таксамо як у політиці. У своїх бажаннях і своїй ненависті він непохитний.

„Його приятель. Камо, що ограбив разом з ним державну касу в Тифлісі за царських часів, згинув під авто. Сталін вислав тоді до місцевих чекістів власноручну телеграму: „Розстріляйте шофера“. Шофер був тут зовсім невинний, але його поставили під дула.

„Коли управитель державного банку Пятаков занедужав, затрований алкоголем і нікотином, спараліжований у ногах, Сталін покликав лікарів і гукуш скажено:

— До двох тижнів маєте його поставити на ноги! Він нам потрібний.

„Два тижні пізніше Пятаков брав участь у засіданні комітету. Але після п'яти днів прийшла на нього така криза, що мусів піти до ліжка.

„Коли якийсь приятель Сталіна занедужав, тоді він посилав йому щедру бочколку масла або меду з кількома словами:

— Іди це! Ми тебе потребуємо.

„Така-то азійська дружба спричинила смерть Фрунзе, комісара війни й моринарні.

що ви й досі думаете про каміння), аж поки ми не досягли вулички Лямартіна; вона замощена з'язаними і навізаєм перекритими обтесаними брилами. Тут обличчя вам розясніло і побачивши, що ваші губи ворухаться, я не мав сумніву, що ви проментали слово „стереотомія“ — термін, часто уживаний до такого бруку. Я знав, що ви не моглиб сказати собі „стереотомія“, не прийшовши на думку про атоми і таким чином до Епікурових теорій; а що я згадував вам при нашій недавній розмові на цю тему, яким дивним і мало кому відомим способом непевні згоди великого грека знайшли собі підтвердження в новітній мряковинній космогонії, я відчув, що вам не минеться поглянути на велику мряковину Оріона і з певністю чекати, що ви такі гланете. Так ви й зробили; і я допевнився тоді, що правильно йду вашим шляхом. Але в тій ідкій тираді проти Шантії, що з'явилася вчора в органі „Музею“, сатирик, зробивши кілька ганьбливих натяків, що, мовляв, чоботар, напавши котури, змінив своє ім'я, цитує латинського вірша, що про нього ми часто говорили. Я розумію рядок „Perdidit antiquum litera prima sonum“).

— Я вам якось казав, що цей рядок стосується колись до Оріона — його писали раніш Урліон; а що це пояснення вийдеться з певними дотепами, то ви, я був певен, не могли його забути. Отже, мені було ясно, що ви неминучо скомбінуете дві ідеї — Оріон та Шантії. Що ви це зробили, я побачив із умішми, що перебігла по ваших губах. Ви подумали про гірку загибель бідолашного чоботаря. Досі ви йшли похилени, а тут я побачив, що ви випростались на весь ріст. З цього я мав певність, що вам спала на думку куца постать цього Шантії. Тут я перебив ваші міркування зауваженням, що коли такі справді він хлопець занадто малий на ріст, то йому повелось краще в Театрі-Варіете

(Продовження буде.)

*) „Перша літера втратила своє первісне звучання“ Пер.

свої студенти, які не є стипендістами, та взагалі члени української коледжів в Берліні, для яких Інститут є центром наукового життя.

В році 1928-9 в Інституті виступило по такі виклади в німецькій мові: д-р Володимир Залозецький, доцент: „Ранше-візантійська мовна та її відношення до пізнього античного та історичного мистецтва“; 2) професор д-р Іван Мірчук: „Григорій Сковорода“; 3) проф. Б. Матюшенко: „Санітарні й гігієнічні відносини та Радянська Україна“; 4) д-р Зенон Кузеля: „Україна в світі чисел“; 5) д-р Левинський: „Нарід, народність і національність“; 6) д-р П. Савицький: „Степова культура на терені сучасної України“; 7) проф. Д. Дорошенко: „Розвиток української історичної думки від XVIII. віку до тепер“; 8) д-р Залозецький: „Церква св. Софії в Константинополі та її значіння в історії західного мистецтва“; 9) д-р Зенон Кузеля: „Україна в світі чисел“ (популізм і культурні відносини); 10) д-р Ів. Мірчук: „Толстой і Сковорода“; 11) д-р Ів. Мірчук: „Духовно-релігійні прямивання на Україні в XVI. віці“; 12) д-р Залозецький: „Східно-європейська барокова архітектура“; 13) проф. Д. Антонович: „Найважливіші етапи в розвитку українського театру“; 14) д-р П. Савицький: „Мистецько-історична проблематика українського будівництва“; 15) проф. Д. Дорошенко: „Шевченко“; 16) д-р Зенон Кузеля: „150 літ української етнографії“; 17) проф. д-р Степан Смоль-Стоцький: „Фундаментальна участь українства в славистиці“.

Окрім цих викладів, виступили у німецькій мові, було 20 викладів по українськи виступили членами Інституту, та 15 викладів виступили стипендістами.

Інститут видає також повідомлення, інформаційні статті про наукову діяльність на Україні та журнали, яких вийшло досі в німецькій мові: Два зшитки повідомлень і один зшиток наукових викладів. Два зшитки в друку. Щоби інформувати німців про Україну та її духове життя, члени Інституту містять свої статті в наукових німецьких журналах, енциклопедіях і т. д. Інститут взяв участь в міжнародній виставі преси в Кельні, де мав окремий український відділ, та видав каталог українознавства, що був для німців дорожчим показом для пізнання України від 17 віку до тепер.

Інститут стоїть у зв'язку з українськими науковими установами в краю та здобуває собі добрий ім'я не тільки серед українців, які бачать в ньому Інституті важку культурну установу за кордоном, але і серед німецьких наукових сил.

В літній семестрі в Берліні закінчили свої студії такі студенти українці: Іван Драбатий, Василь Кучабський, Роберт Лісовський, Остап Стасів, Панаас Швечукевич та Григорій Чужак.

Д-р Кузьма Близнюк.

Комуністичні демонстрації в Лондоні.

Дня 27. ц. м. лондонські комуністи улаштували велику комуністичну демонстрацію перед американським посольством. Причиною демонстрації було переслідування комуністичного руху в З'єдинених Державах Північної Америки. Поліція розганяла комуністів, але вони прорвали кордон поліції і хотіли адемолювати будинок посольства.

Також на залізничній станції в Лондоні прийшло до сутичок між комуністами і поліцією. Комуністи хотіли вручити американському консулу писаний протест проти арештування робітників, але поліція не допустила до цього й арештувала кілька десятків комуністів.

Представник Союзу Народів у Вільні.

Дня 29. ц. м. до Вільні приїхав представник Іспанії, директор секції для справ національних меншостей у Раді Союзу Народів. В товаристві радника Тарновського він відвідав Вільню та околиці того міста, щоби подати Союзу Народів інформації про життя литовських національних меншостей під Польщею.

Новий македонський замах у Софії.

До помешкання македонського революціонера Петрова-Ільчева увійшов дня 27. ц. м. невідомий молодий студент і стріляв до цього революціонера кілька разів із револьвера, в хвилині, коли Петров-Ільчев спочивав по обіді на постелі. Стріли поранили Ільчева смертельно і він скоро помер, а невідомий виконавець замаху аник без сліду і поліції не вдалося його відшукати. Матерія тут очевидно до дала з виником повогріє македонського „визвольного руху“.

Перед засіданням сойму.

Прем. Світальський уступає.

Дня 30. жовтня розійшлися чутки про димісію д-ра Світальського в зв'язі з недавнім засіданням екон. комітету ради міністрів і в зв'язі з його комунікатом, у яким стверджено, що прем. Світальський не диспонував кинути засідання ек. комітету, а провід віддав у руки мін. внутр. справ Складковського. Потім кружляли в соймі чутки, що марш. Пілсудський прийшов до президії ради мін. і відвідав прем. Світальського. Описав чутки про димісію прем. Світальського заперечили.

У сойм. колах кажуть, що прем. Світальський бажав скористати з першої нагоди для зголошення димісії, бо в тої думки, що баталію зі соймом повинен повести новий прем'єр, себто теперішній мін. скарбу полк. Матусевський. На домагання марш. Пілсудського прем. Світальський відкликав свою постанову. Кажуть теж, що між прем. Світальським і мін. хліборобства Незабитовським дійшло до непорозуміння у збіжних справах на засіданні ек. комітету ради мін. і під претекстом цих непорозуміння хотів прем. Світальський поробити висновки.

Дня 30. жовтня радили в соймі різні сойм. клуби. Їх ухвали дозволять теж виразніше оцінювати становище сойм. партій до надходячих подій. Першим завданням польської лівиці є повалення уряду Світальського. Центрові партії ухвалили постанову, що доказує їх парл. тактику. На засіданні парл. клубу ХД постановили висловити заяву недовіри урядові прем. Світальського. Також ухвала задала на засіданні клубу П'єста, що є під проводом Вітоса. В такому стані внесення про заяву недовіри є передіришене. Досі не устійнили чи вплине одне внесення заучених партій лівиці та центру, чи згодяться окремі внесення. Нар. Клуб запідає зголошення свого власного внесення. Не устійнений ще теж час предложения внесення. Також представники опоз. партій, які говоритимуть у дискусії над експозе, заповідать зложення внесення про заяву недовіри.

Президент держави прийняв на аудієнції марш. сойму Дашинського. Обговорювали справи, зв'язані зі сойм. сесією. Зачувати, що марш. Дашинському не вдалося зеднати президента держави для дискусії на тему актуальних справ і розмова мала більше приватний характер.

До сойм. канцелярії прийшли з найв. суду процесові акти в справі буаш. мін. скарбу Чеховича. Дня 30. жовтня оголошено такий комунікат: Зогляду на лихий стан здоров'я прем. Світальського вчора ніякі конференції ні аудієнції в президії ради мін. не відбулися. В полудне відвідав прем. Світальського в його прив. мешканні марш. Пілсудський.

На засіданні П'єста виступили реферати в справі політ. і госп. положення та обговорили конст. справи пос. Ратай і Кернік. Після дискусії ухвалили 1) в бюджет. справах кермувати кончею найб. доцільності й обережності в видатках, 2) в справі катастроф. положення хліборобства і зарадчих засобів зложити відповідні внесення, 3) відмовити урядові довіря, 4) у справі направи держави брати чинну участь у працях конст. комісії, при чому П'єст побоюватиме проекти та внесення, які підкопували би або нищили дем.-парл. устрій держави, 5) П'єст стверджує, що не лише спроби, але й погрози держ. перевороту в напрямі безправної зміни конституції наразили би державу на потрясіння та мусіли би стрінутися з відпором населення.

„Газета Польська“.

Дня 30. жовтня вийшов новий санаційний часопис „Газета Польська“, що займає місце „Глосу Пrawdи“ й „Епоки“, які рівночасно перестали появлятися. Із передовиці „Г. П.“, якої автором є полк. Коц, виходить, що новий орган вестиме далі політику прихильну марш. Пілсудському, згідно із традицією „Його вірних вояків“.

Клементель творить уряд.

Далаяді зрієся місці утворення кабінету тому, що участь деяких осіб, яку він уважав певною, узалежнено від утворення респ. унії. Це довело би до створення концентраційного кабінету, а такий радикали відкидають. Далаяді предложив був Бріяновий участь у респ. унії. У відповідь Бріян радив йому поширити кабінет у правім напрямі і відмовився взяти участь.

Місію утворити кабінет прийняв деп. Клементель. Він сказав, що старатиметься якнайшкоре створити кабінет респ. поєднання. Кле-

ментель відвідав президентів палати депутатів і сенату та Бріяна. Крім того прийняв різних визначних людей, що є прихильниками респ. концентрації. Після наради з Бріяном Клементель сказав журналістам: Тепер іду до през. Думерга. Є доброї думки.

Лікар убитий на вулиці.

Дня 30. жовтня в год. 18-й на вул. Потоцького біля ч. 112, прохажі найшли трупа молодого людини. Поліція й рятункова станція ствердили, що це вбито д-ра Яр. Телішевського, помічного лікаря заг. шпиталю у Львові. Д-р Телішевський жив у домі при вул. Шептицьких ч. 40. Ствердили, що д-р Т. вийшов із хати сам, а на вулиці стрінувся з якоюсь жінкою, з якою пішов на вул. Потоцького. Ця жінка добула несподівано револьвер і вистрілила кілька разів у голову д-ра Телішевського, а потім утікла. „Газета Поранна“ пише, нібито д-р Телішевський впав жертвою політичного замаху, бо хоч був українцем, то не дуже симпатизував із товаришами. Тому то нібито поручили ціл жінці вбити д-ра Телішевського.

Біржа. Гроші.

Американський долар 8:88 75—8:89 00, канадський долар 8:80 00—8:80 50, чеська корона 0:26 33—0:26 30 австрійський шілінг 1:25 00—1:25 50, румун. лей 0:05 00—0:05 25, французький франк 0:34 50—0:34 75, швейцарський франк 1:71 50—1:72 00, фунт штерлінгів 43:30 00—43:50 00, радянський червонець 17:00—17:50, німецька марка 2:13 10—2:13 30.

Золото: 20 корон 36:30 00—36:60 00, 20 франків 34:20 00—34:40 00, 20 німецьких марок 42:00 00—42:40 00, 6 ро сійсент рублів 46:00 00—46:40 00.

За народне здоров'я.

Що таке ортопедія і які її завдання?

Лікарські науки розвиваються особливо в повоєнних часах так швидко, що годі одинаки слідкувати за поступом всієї медицини, ба, навіть стає все трудніше опанувати хочби лише її поодинокі ділянки. Все більше й більше витворюються різні спеціальні відділи, просто спеціальні науки не лише в загальній медицині, але навіть у її поодиноких галузях, як от хірургія, рентгенологія і т. д. Вже давно відділялися від хірургії жіночі недуги, описав недуги вуха, горла й носа й недуги мочових до-ріг. Перед якими 35-ма роками почала відділюватися й ортопедія. Ця галузь хірургії, яка займається механічними апаратами нашого тіла, внеманипувалася згодом у самостійну науку з тієї причини, що особливо на кістку виступають під впливом найрізніших захворювань, будьто таких, які торкаються цілості організму, будьто таких, які обмежуються лише до поодиноких частей тіла, такі різноманітні зміни, що розпізнання та відповідне їх лікування вимагає все більшого спеціального знання. А таке спеціальне знання сьогодні вже годі осягнути загальному хірургові, переважаному ріжним іншим науковим матеріалом.

Та вже й на цьому місці мусу з особливим натиском зазначити, що не зважаючи на всі спеціалізації, на все далеке сягале зрізничкування в медичній науці не зменшується значіння й вага загально-практикуючого лікаря, бо як йому й забракне спеціального знання в деякому випадку, то знов часом і спеціалістові забракне знання з інших ділянок з причини його надто вузького поглиблення в один відділ медицини, яка має лікувати не ногу, ніс або серце, а цілу живу людину. Отже виключна спеціалізація зовсім не є ідеалом лікарських змагань, а лише гармонійна співпраця загально-практикуючих лікарів зі спеціалістами.

Так є і з ортопедією. Є вона ділянкою праці й загально-практикуючого лікаря на провінції, який саме зустрічається з ріжними початковими станами захворювань з тої ділянки і на ньому тяжить обов'язок відсилати дотичну особу до спеціального лікування, щоб цим способом запобігти її окалічінню, а з тим і нездатності до праці.

Поле праці ортопедії є весь кістяк, сугави, м'язи, а під деяким оглядом і нерви. Належить сюди в першій мірі вся чахотка кістей та сугавів, належать сюди всі затяжні ревматизми, які допредають до ріжних, часто просто дивовижних скривлень, належить сюди вся кривуха з її наслідками на хребетній стовпі та кічнинах, належить сюди всі зломання, зникнення й неправильності будови кістяка, народжені або придбані. Ріжні ушкодження м'язів, титів та поволочок, як перервання, перерізи і т. д., ріжні ушкодження нервів, паралічі й подібне ріжні омертвіння задорів в руках і ні-

перфом. Уже наприкінці I-ої дії маємо аж по пуха професорської балаканини: який справжній драматург не дозволив би цьому вченому зборі перерити ще раз на сцену для повторення том-перитишних дискусій. Гарні дві драматичні можливості: сцена вчительки з князю і княжні з тим, якого вона кохала, невикористані. Пересічний французький драматург помістив би всю II-у дію в трьох особах: в I-ій. У II-ій розвинути б конфлікт між двома жінками і їх вибором і щасливим мужем. У III-ій зробив би щонебудь крім — повторення I-ої дії в кількох бальних поєдинках про потребу невипущої праці.

Якби не прегарна гра акторів „Редуті“ під проводом Остерви, що підготували песу з підплатом для великого письменника, не один раз можна би підчас такого твору ширі похизати.

М. Р.

3 життя краю.

Кооперативне свято в Рогатині.

Дня 27. жовтня (в неділю) відбулося в Рогатині величезне повітове кооперативне свято. Ранком відбулося Богослуження під голим небом, яке відправив о. мітраз Базюк в асисті духовенства з повіту. Відповідно, прегарну своїм емістом проповідь виголосив о. Скасків. Слід зазначити, що рівночасно відбулося в місті польське свято Ліги Повітряної Оборони, але воно українському кооперативному обходу нічим не перешкодило.

По Богослуженні відбувся великий похід учасників свята на обширну площу біля української гімназії. Похід відкривало 600 селянських їздців на конях у однорідній селянській нозі, що робило імпозантне враження. За кінотичками йшла оркестра, а за нею кругло десять тисяч учасників свята, що ступали поважно й зорганізовано чвірками. Похід замикали господарські машини, між якими були 22 гарно прибрані сівалки. Кожна зорганізована група походу несла транспаренти з написами своїх товариств і громад.

Всі учасники свята усталилися на площі біля гімназії. Перший промовив до зібраних голова Надзірної Ради Повітового Союзу Кооперативів д-р Гладкий. З черги промовив від Рівнянського Союзу Українських Кооперативів пос. О. Луцький. З уваги на те, що тут почався зливний дощ, пос. Кузик Степан закінчив короткою промовою цю частину свята.

Дописи.

РОЖИЩЕ НА ВОЛИНІ. (Кооперативні реферати.) 20. жовтня ц. р. управа місцевої кооперативи „Українська Торговля“ улаштувала дві публічні лекції про кооператив, запросивши на прелєгентів п. Олекса Ковалевського, директора Українбанку п. п. Теленка, керівника філії „Маслосоюзу“. Лекції відбулися в помешканні кіно-театру, стягнувши до 150 осіб з окличних сіл. Пав-отець Лукомський на початку зборів зай-

товував молитву, а дир. Ковалевський, наводячи до слів проспіваної молитви, заявив, що ідея кооперативу є ідеєю наскрізь християнською та переніс порівняння поміж засадами кооперативної й християнської науки. Подав етапи кооперативного руху по окремих державах, згадав великого Райфайзена та значіння його ідей, зупинився на сільсько-господарчій кооперативі та перелікав шляхи розвитку української кооперативу аж до сьогодняшнього дня. Аудиторія з живим інтересом вислухала змістовний реферат. Далі забрав голос О. Козачук, представник кооперативи „Українська Торговля“, що докладно, наводячи цифри й факти, освітив працю кооперативу, яка повстала з нічого жертвеною працею одиниць. Вкінці забрав голос п. П. Теленко, який зясував роль молочарства для господарки українського хлібороба, значіння „Маслосоюзу“ й „Сільського Господаря“, а також докладно подав умови заложення молочарні, зазначивши, що рожинський район до цього дуже придатний. П. Олекса Ковачук заявив, що спроби заснувати молочарню підіймається „Українська Торговля“, але участь у цьому повинні взяти всі, записуючись у члени кооперативи. Навінець подякував в теплих словах референтам за їх працю. Вислади закінчилися дружнім відспіванням „Заповіту“. Спроба управи започаткувати кооперативну пропаганду була вдалою. За це їй належить признання. — *Присутній.*

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:
Четвер, 31. X, год. 4-та попл. „Прителі“, вистава для молоді.

П'ятниця, 1. листопада, год. 3-30 веч.
„Барон Кімелі“.

П'ятниця, 1. листопада, год. 7-30 веч.
„Ще можеш розказувати своїй бабці“.

Субота, 2. листопада, год. 7-30 веч.
„Сила призначення“ (Дешевий Тиждень, 30% знижки).

Малий Міський Театр:

Четвер, 31. X, год. 7-30 веч. „Пропес Мері Деген“.

П'ятниця, 1. листопада, год. 3-30 попл.
„Пропес Мері Деген“.

П'ятниця, 1. листопада, год. 7-30 веч.
„Пропес Мері Деген“.

Субота, 2. листопада, год. 7-30 веч.
„Пропес Мері Деген“.

Театр реві „Гонг“ — в салі кіна „Кольосей“:

Четвер і п'ятниця: ревіа „Іда до Львова“. — Дві вистави: 1-ша в годині 7-30 веч., 2-га в год. 9-30 веч.

Кіна.

Аполло: Любов ки. Сергія.
Касино: Пого остання маска (Марсеза Аальба).

Кольосей: Два світи (Генні Портеи).
Лев: Під прапором кохання.

Марусенька: Грішниця без гризу (Мелодія мажорської пушти).

Оаза: Підземні люди.
Палас: Згублена філія „Чотири чорти“ (Джанет Гейлор).

Пан: Жінка з білшовинського раю (Ольга Чехова).

Пасаж: Чарівник (Рекс Беа). Амери-
канська комедія і найновіший тиждень

Пате і Гомонта.
Стилене: Я хочу жінки! Чоловік без

сміху (Редж. Лені).
Фатаморана: Що любить жінка?

Аміра: Гроші (Ем. Зоа).
Утіха: Завойовник серця (Можу-
тин).

Програма радіо.

Четвер 31-го.

Варшава (1411,7). 19-30 Шкільний
концерт.

Краків (312,8). 20-05 Концерт.
Познань (334,8). 20-15 Концерт: Брамс

Бетовен.
Катовиці (408,7). 21-30 Концерт з

Вільно (385). 21-30 „Пальтська трі-
ста“.

Гельсінгсфорс (221,4). 18-30 Дуети.
Бресляв (253). 19-15 Концерт радіо-
оркестри.

Ляйпціг (259). 19-30 Пісні та арії, спі-
ває Каман.

Братислава (279). 18-10 Популярні
пісні.

Талін (296). 19-30 Релігійна музика.
Брно (341,7). 18-35 Музика для молоді.

Лондон (356,3). 19-45 Пісні Лішта.
Штутгарт (360). 20-15 „Соломяна вдо-
ва“ оперетка.

Гамбург (372). 20-00 Популярний кон-
церт.

Франкфурт (390). 20-15 Оперетка зі
Штутгарту.

Берн (403). 20-00 Швейцарська му-
зика.

Берлін (418). 16-30 Нові пісні.
Стокгольм (436). 20-00 Військова му-
зика.

Лингенберг (473). 20-00 Веселий вечір.
Прага (487). 16-30 Камеральний кон-
церт.

Міляно (501). 11-15 Музичні продукції.
Брюссель (509). 21-00 Концерт з Ам-
стердаму.

Відень (516,3). 20-05 „Вільний Стрі-
лець“ Вебера.

Рига (525). 20-03 Вечір опереток.
Мюнхен (533). 16-30 Російська музика.

Москва (825). 15-30 Концерт творів
Стравінського і Прокофєва.

Ковно (1935). 19-45 Вечірня музика.
Ленінград (1000). 12-00 Робітничий

концерт.
Харків (1304). 20-35 Музична всячина.

Париж (1725). 21-00 Радіоконцерт.

П'ятниця 1-го XI. 1929.

Варшава (1411,7). 20-05 Музична гу-
тірка.

Краків (312,8). 12-00 Трансмісія з Вар-
шави.

Познань (334,8). 17-45 Вокальний
концерт.

Катовиці (408,7). 17-45 Концерт з Вар-
шави.

Вільно (385). 17-20 Літературна ауди-
ція.

Гельсінгсфорс (221,4). 18-25 Спів та
органова музика.

Бресляв (253). 16-30 Камеральний кон-
церт.

Ляйпціг (259). 16-30 Концерт солістів.
Братислава (279). 16-30 Пісні Філі-
ха і Ірака.

Брно (341,7). 12-00 Оркестровий кон-
церт.

Лондон (356,3). 13-00 Сонати.
Штутгарт (360). 19-30 Симфонічний кон-
церт.

Гамбург (372). 20-00 Народна аудіція.
Франкфурт (390). 19-30 Концерт зі

Штутгарту.
Берн (403). 16-00 Оркестра з Курсаю

Берлін (418). 16-30 Концерт радіо-
оркестри.

Стокгольм (436). 20-30 Скрипковий
концерт Сесілія Ганзен.

Рим (441). 21-02 „Баллера“.
Лингенберг (473). 16-30 Концерт: Рос-
сині і Чайковський.

Прага (487). 11-00 Концерт хору.
Міляно (501). 20-30 Симфонічний кон-
церт.

Брюссель (509). 21-15 Концерт со-
лістів.

Відень (516,3). 16-00 Концерт капелі
Вапєка.

Рига (525). 17-00 Концерт.
Мюнхен (533). 19-00 Французький ре-
циталь.

Москва (825). 18-30 Опера і оперетка.
Ковно (1935). 19-35 Вечірня музика.

Ленінград (1000). 12-00 Робітничий
концерт.

Харків (1304). 19-30 Музична аудіція
для дітей.

Париж (1725). 19-40 Вечірня музика.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за упокій душі бл. п.

Іларіона Огоновського
бувшого професора академічної

гімназії і радника шкільного,
помершого у Львові дня 10. липня

1929 р., відправиться в Успенський
Церкві у Львові в суботу дня 2.

листопада 1929 року в год. 8. рано,
на котре запрошує Родина

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Панахидя відправиться в церкві
св. Юрія в п'ятницю дня 1. листопада
в год. 5 попл. 1-1

Український Наддніпрянський Хор
Д. Котка: 729 2-2

Четвер, 31. X. — Монастирська.
Канцелярія Ставропільського Ін-
ститута подає до відома, що продаж

нового видання „Службника“ ще не
розпочався. 804 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГДІННИКІ тільки найліпших фа-
брик прецизійні продає за готівку
і на рати від десятків діт з найліпшої

сторони знаєа фірма Іван Зельтен-
райх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 618 13

ПЛАТИМО високі ціни за золото
бразильні і перан Домб-
ровські-Розаженські, Львів, (Го-
тець Жоржа), вул. Академічна ч. 2. —
Оплата безплатно. 619 7-7

ФУТРА оказійно продає і приймає
до комісної продажі „Універсум“.
Комісова складання Львів, Пасаж Міко-
лаша. 785 2-20

КУРС співу хорального і диківського
для найбідніших від дня 1. грудня
отриває і приймає оголошення гр. кат.
Зрад парохіальний в Лисинках п. Гре-
жани. 803 1-2

П АРХІЯ середня 3 км від білого
міста зі школами є до замків в
Аелі Львівській. — Зголошення до Адмі-
ністрації „Діла“ під „Молочарство“. 803

УМЕБЛЬОВАНА кімната для інтелі-
гента на становищі. — Вул. Мікше-
вича ч. 11. 799 1-1

ІНТЕЛІГЕНТНІ, енергійні пани і пано-
ви отримають стабільний високий зароб-
ок при продажі медичних апаратів. —
Зголошення Львів, вул. Кошела ч. 4/П.
год. 9-1 і 3-5. 798 1-2

ШУКАЮ заняття у інтелігентних,
зацікавлених людей у Львові, займаю-
ся особою, поможу в господарстві. —
Ласкаві зголошення слати до Адміні-
страції „Діла“, під „Як найшорше“.
805 1-1

КУПІЮ 80—100 моргів господарство-
ділрок з забудованими. Усіляк:
1) поле справлене та по можності
в куні, 2) будинки в добрім стані, 3) від-
далення від Львова не вище 80 км,
4) станція в місті або найвище 3 км.
гостинцем до станції. — Пісенні зго-
лошення чи офери прийме Адміністрація
„Діла“ під „Гайда“. 800 1-1

ШАМОТОНІ ПЕЧІ чеські, найбільший
склад Ренчнер, Легіонів 37.
707 8-12

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст негуд легенів, серця і жовука.
д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.
438 Пересітлення Рентгеном. 41-2

Конкурс.

„Мінеральний Живець Черче“, Спілка
з обмеженою порухом у Львові оголо-
шує конкурс на посаду адміні-
стратора свого підприємства водо-
дичного в Черчі. Першество до одер-
жання неї посади буде мати особа, обя-
влена з ведення такого підприємства. —
Платня після умови. Подання з відпо-
відними прилогами, описом життя і по-
данням усіляк належить вносити тільки
поштою до Управи Спілки у Львові, Ри-
нок ч. 10. I. пов. найдалше до дня 30.
листопада 1929 р. 790 3-3

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Муз. Т-ва ім. М. Лисенка у Львові
відбудуться дня 16. листопада ц. р. (су-
бота) в год. 7. вечером у малій салі Т-ва
(вул. Шахматна ч. 5/III) з таким

порядком:
1. Відчитання попереднього протоколу
Зборів.

2. Звіт уступаючого видлу.

3. Вибір нового видлу.

4. Внески членів.

Запрошення на Збори доручає і зби-
рає членську касадку (3 зл. на рік) —
куратор Т-ва. 802 1-1